

BEPLANTINGSPLAN

LR/PC “De Weideruiters”

“HOMMAGE AAN DE LINDE”

Marten Kuilerweg 21
7916 RJ Elim

“Hommage aan de Linde” een Landschapsinpassingsplan voor LR/PC “De Weideruiters” te Elim in het kader van het project “Paarden in Drenthe, kansrijke dragers van het landelijk gebied”.

Dit plan is mede opgesteld ter ondersteuning van de aanvraag tot bestemmingswijziging in het kader van het bouwplan met als doel de overdekte trainingsfaciliteiten van de LR/PC “De Weideruiters” uit te breiden.

Mei 2011

SBNL
Stichting Beheer Natuur en Landelijkgebied
Organisatie voor Particulier en Agrarisch Natuurbeheer
De Klomp 5
3900 AH Veenendaal
0318-578357

Projectteam Zorg voor Paard en Landschap provincie Drenthe in opdracht van SBNL

Samplonius Consultancy
Marjolein Samplonius
06 250 66 374

Rinck Zevenberg Groentotaal
06 250 66 382

Bineke de Vries
Regioconsulente KNHS
0653379746

Lex Kleijn
Landschapsbeheer Drenthe
0615179448

INHOUD

INLEIDING	4
Paarden in de provincie Drenthe.....	5
Erfbezoek locatie RVPC “De Weideruiters”	6
HUIDIGE SITUATIE.....	7
Natuurwaarde-onderzoek Manege “De Weideruiters” te Elim.....	8
Cultuur en landschapsanalyse.....	10
Landschappelijke inpassing.....	11
NIEUWE SITUATIE.....	12
Landschapsinpassingsplan.....	12
Onderbouwing keuze beplanting.....	14
Maatvoering sortiment.....	15
Schets Landschapsinpassingsplan LR/PC “De Weideruiters”	16
Bronnen.....	17

INLEIDING

De paardenhouderij in Nederland maakt een sterke groei door, zowel professioneel als hobbymatig. Dit betekent dat de paardenhouderij zichtbaarder, en soms nadrukkelijker, in het landelijke gebied aanwezig is. Er is veel belangstelling voor de invloed van de paardenhouderij in het landschap. De Rijkslandschapsarchitect vraagt hier aandacht voor, maar ook maatschappelijk gezien is het een onderwerp dat regelmatig in de belangstelling staat. Het welzijn van het paard, dat hoog op de maatschappelijke agenda staat, staat in nauwe relatie met de landschappelijke kwaliteit van het erf en de omgeving. Ook de ruimtelijke kwaliteit staat hoog op een agenda, op die van de provinciale en gemeentelijke overheden. Door het gebruik van diverse streekeigen beplanting en het landschappelijk opwaarderen van de erven wordt er bijgedragen aan het in stand houden van een biodiversiteit die weer hoog op de Europese agenda staat.

Op landelijk niveau is er aandacht gevraagd voor de landschappelijke inpassing van paardenerven door de toenmalig minister van LNV, dhr. Veerman. In de beleidsnota Visie Paard en Landschap (2006) wordt gesteld dat de paardenhouderij bij zou moeten dragen aan een duurzame ontwikkeling van het landschappelijk gebied, vanuit een economisch, sociaal en maatschappelijk oogpunt.

Het project Zorg voor Paard en Landschap is een project dat precies aansluit op de wensen vanuit maatschappelijk - en politiekoogpunt. Het project is een initiatief van organisaties vanuit de paardenhouderij en vanuit natuur- en landschapsbeheer.

Binnen de landelijke campagne “Zorg voor Paard en Landschap” (2006-2008) hebben SBNL, KNHS en Landschapsbeheer Nederland samen gewerkt om de kennis en mogelijkheden van een landschappelijke inpassing van de paardenhouderij in het veld uit te dragen. Naast een breed scala aan voorlichtingsdagen ondersteunden zij de paardenhouders bij het opstellen en uitvoeren van een groen inrichtingsplan van hun “bedrijf”.

Het project Zorg voor Paard en landschap in de provincie Drenthe “Paarden in het Landschap, kansrijke dragers van het landelijk gebied” wordt uitgevoerd door SBNL. Voor onder meer het waarborgen van continuïteit na beëindiging van het project is samenwerking gezocht met Landschapsbeheer Drenthe. Ook de KNHS participeert wederom in ondersteuning van het project Zorg voor Paard en landschap in de provincie Drenthe.

Paarden in de provincie Drenthe

Paarden in het Landschap, Kansrijke dragers van het landelijk gebied

De provincie Drenthe is een paardenprovincie bij uitstek. Van oudsher is de paardenfokkerij er stevig verankerd en vinden er tuigconcorso's plaats. De professionele paardenhouderij is goed vertegenwoordigd en het aantal hobbymatige paardenhouders groeit nog steeds. Met andere woorden, de paardenhouderij neemt een aanzienlijk areaal in van de beschikbare oppervlakte in de provincie Drenthe.

Ook op (paarden)recreatief vlak is de provincie Drenthe aantrekkelijk. De provincie Drenthe is rijk aan natuur, cultuurhistorie en de biedt ruimte aan ruiter en koetsier om via 850 km ruiter en menpaden van een prachtige omgeving te genieten. Niet voor niets heeft de provincie Drenthe dan ook de ambitie zich als paardenprovincie te willen profileren.

Door het aanzienlijke areaal dat de paardensector inneemt heeft de provincie de noodzaak ingezien van een provinciale aanpak en is op voorstel van SBNL meegegaan in de voorlichting en aanpak van “paardenerven”. Door subsidiëring van het projectplan *Paarden in het Landschap, kansrijke dragers van het landelijk gebied* maakt zij het mogelijk om door middel van voorlichting paardeneigenaren bewust te maken van hun verantwoordelijkheid om hun erf “goed” aan te kleden en op deze wijze eventuele overlast of verrommeling te minimaliseren.

Door bijdrage vanuit het Europees Landbouwfonds en financiële participatie door verschillende Drentse gemeenten, is het voorts mogelijk gemaakt de erven ook daadwerkelijk aan te pakken. Door terreinbezoeken zijn de verschillende erven nader bekeken op eventuele aanpassingen. Hierbij het plan van LR/PC “De Weideruiters” te Elim. De vereniging heeft het projectteam benaderd voor advies in het kader van de op handen zijnde verbouwing van hun accommodatie in de komende periode 2011 – 2012.

Erfbezoek locatie LR/PC “De Weideruiters”

Naar aanleiding van de deelname aan het project Zorg voor Paard en Landschap heeft er op 29 maart en op 21 april jl. een terreinbezoek plaatsgevonden op de locatie van LR/PC “De Weideruiters” aan de Marten Kuilerweg 21 te Elim.

Doel van het bezoek was om te inventariseren wat de mogelijkheden konden zijn om te komen tot een Landschapsinpassingsplan van de nieuw te bouwen opstallen waaronder een uitbreiding van de overdekte binnenmanege en de op termijn te realiseren kantine.

In verband met het zeer recent ontwikkelde paardenbeleid binnen de gemeente Hogeveen (2011) dat nu in concept is aangenomen, wordt er naast de (gebruikelijke) milieurapportages ook een landschappelijk inpassingsplan verlangd om een optimale inpassing van de nieuw te bouwen rijhal te garanderen. Deze voorwaarde, voortvloeiende uit het nieuw opgestelde paardenbeleid, biedt de paardenhouderij mogelijkheden om in overleg met de gemeente, te komen tot het plannen van situaties die niet in het huidige bestemmingsplan passen.

Het project Paard en Landschap heeft tot doel om zowel de professionele paardenhouderij als de particuliere, hobbymatige paardenhouders van dienst te zijn in het natuurlijker en aantrekkelijker maken van hun terreinen. Tevens wordt er gekeken naar een landschappelijk aantrekkelijke inpassing in de omgeving. Geconcludeerd kan worden dat het project Zorg voor Paard en Landschap in de provincie Drenthe, *Paarden in het Landschap, kansrijke dragers van het landelijk gebied*, en de LR/PC “De Weideruiters” elkaar heel goed passen.

HUIDIGE SITUATIE

Het is duidelijk dat de vereniging LR/PC “De Weideruiters” flink uit zijn 'voegen' is gegroeid de laatste jaren. De accommodatie is dringend toe aan een uitbreiding van de overdekte trainingsfaciliteit voor met name de winterperiode. Opgestart als een vereniging met al snel 30 leden, is het huidige ledenbestand gegroeid naar maar liefst 185 leden!

LR/PC “De Weideruiters” is een vereniging met zeer betrokken leden die allemaal, stuk voor stuk, de handen uit de mouwen steken. Gezien het grote aantal leden en de verschillende takken van paardensport die worden bedreven, ook op recreatief niveau, vervult de vereniging zonder twijfel een sociaal maatschappelijk doel in de regio.

Terecht dat de vereniging over gaat tot een (noodzakelijke) uitbreiding van haar trainingsfaciliteiten.

Naast het uitbreiden van de overdekte trainingsfaciliteit is ook een uitbreiding van de parkeergelegenheid een noodzaak.

Beide zaken zullen in het Landschapsinpassingsplan aan de orde komen. Aangezien er geen sprake is van buitenopslag van materiaal, wordt dit niet meegenomen in dit landschapsinpassingsplan.

Projectgebied (rood gearceerd)

Natuurwaarde-onderzoek Manege “De Weideruiters” te Elim

Naar aanleiding van een mogelijk aanpassing in het bestemmingsplan ten behoeve van de accommodatie van LR/PC “De Weideruiters” heeft er onderzoek plaatsgevonden naar de natuurwaarden op en rond het manegeterrein. Dit onderzoek heeft plaatsgevonden op 21 april 2011 onder ideale weersomstandigheden. Dit onderzoek is uitgebreid met een ochtendwandeling op 24 april om 6.00. Er is tijdens het onderzoek gebruik gemaakt van de BMP- methode dat wil zeggen dat er vooral gelet is op zingende mannetjes en waargenomen soorten. Bij het tweede bezoek is deze methode herhaald.

Het omringende bos is een oud-productiebos dat gezien de vele sloten op rabat is aangelegd. Dit is een oude methode waarbij er eerst sloten werden gegraven. Tussen deze sloten is er vervolgens bos aangelegd. De soorten die aangeplant zijn wijzen op productiedoelstellingen. Zo is er sprake van grove den (Pinus sylvestris), larix (Larix leptolepus), douglasspar (Pseudotsuga), en fijnspar (Picea abiës). Aan de achterzijde van het terrein ligt een oud eikenbos met geaccidenteerd terrein. Het bos is weinig onderhouden.

Aan beide zijde van het terrein is er sprake van een droge/ half droge sloot met her en der adelaarsvaren. De kans is redelijk klein dat er vanwege de waargenomen waterstand in de toekomst sprake zal zijn van een waterbergingsopgave. Storingsvegetatie met name brandnetel en vingerhoedskruid is ruim voorhanden evenals een rurale soort als kweekgras. Wildwissels tonen aan dat er mogelijk konijnen en / of hazen het manegeterrein bezoeken om er te foerageren. Het terrein wordt aan de oostzijde begrenst door een fietspad.

Vogels zijn er in vele soorten waar te nemen. Algemene soorten als vink, mus, kwikstaart, tjiftjaf, fitis, boomklever, ekster en houtduif zijn op en rond het terrein aanwezig en mogelijk broedend. In de nabijheid is verder de bonte specht waargenomen. Op de ochtendtelling is er een zingend mannetje van de geelgors gezien. Deze soort zou in de buurt kunnen broeden.

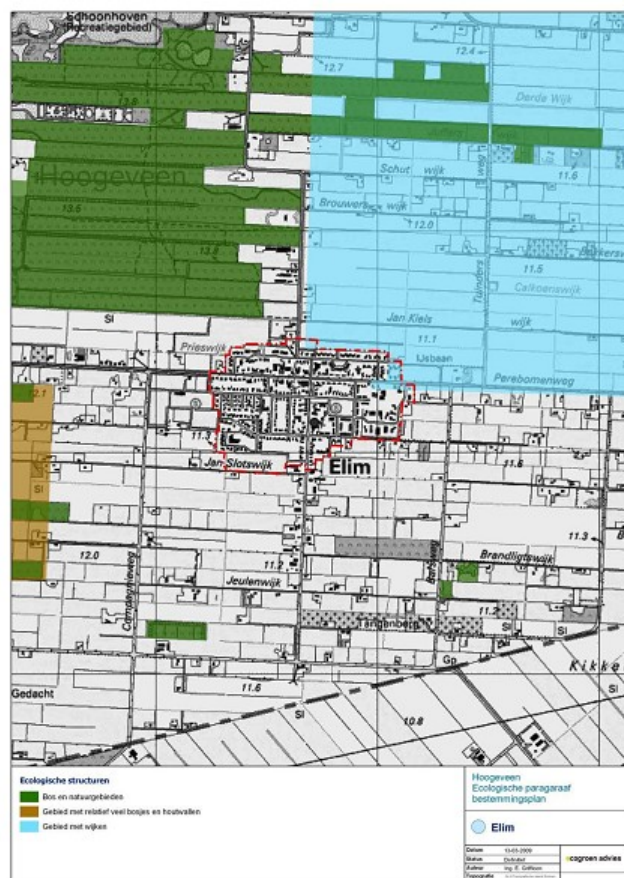
Alle soorten zijn in een bepaalde mate gewend aan de aanwezigheid van de mens en in een bepaalde mate zelfs trendvolgers. Juist omdat er mensen zijn komen deze soorten ook voor zoals bijvoorbeeld de ekster. Een eventuele uitbreiding van de manege zou de aanwezigheid van deze algemene maar ook specifieke soorten niet beïnvloeden. Inpassing van het geheel in een nieuwe beplanting zou zelfs het terrein aantrekkelijker kunnen maken.

EHS

De locatie van de LR/PC “De Weideruiters” is in de EHS gelegen. Het gebied binnen de EHS ter hoogte van de locatie van de LR/PC “De Weideruiters” is onderdeel van een EVZ 23 'Schrapveen-Dalerpeel'. Voor deze EVZ is een langetermijnstreefbeeld opgenomen van 'voorkeursuitbreiding bos'.

“Het beleid voor nieuwe natuur in het kader van de EHS, is dat er geen onomkeerbare ontwikkelingen plaats mogen vinden die de EHS-doelen zouden kunnen frustreren.

Gezien de huidige actieve samenwerking van partijen om de ecologische verbinding ter hoogte van Elim gestalte te geven en het feit dat er sprake is van een conserverend bestemmingsplan, wordt geconcludeerd dat er geen effecten te verwachten zijn op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS. Er zijn geen waardevolle ecologische structuren aanwezig met uitzondering van een klein deel aan de noordoostzijde van het plangebied dat is aangemerkt als *gebied met wijken*”.*

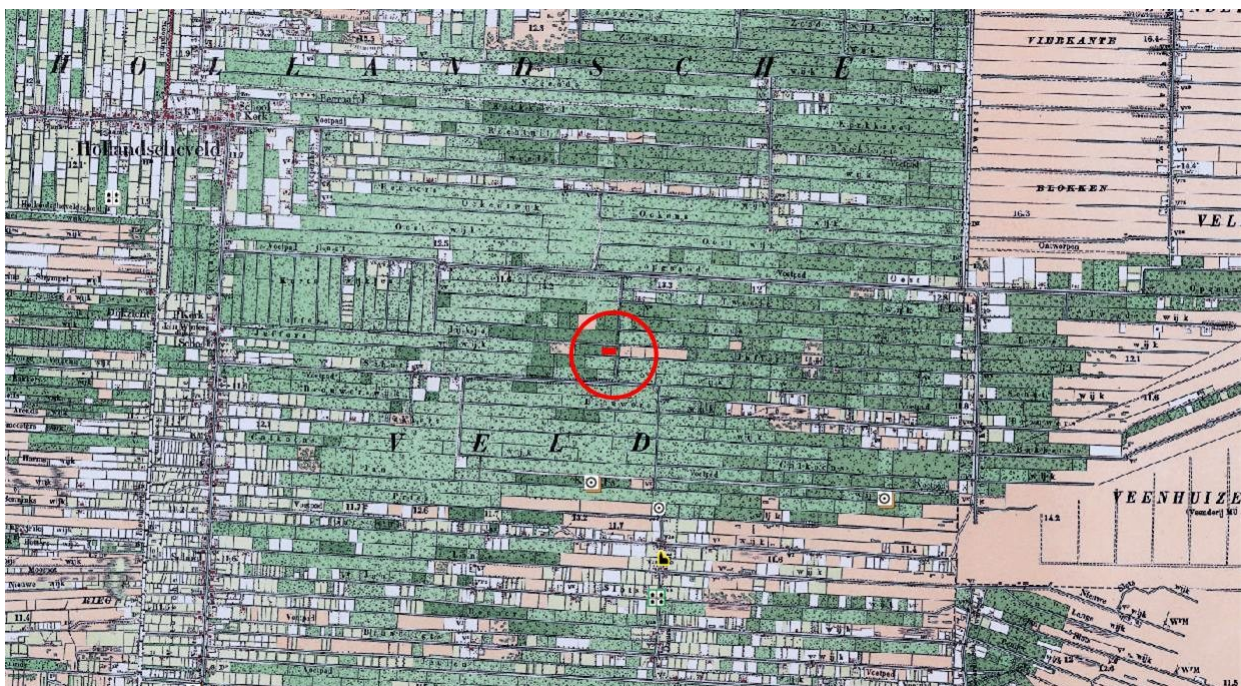
* EcoGroen Advies, 2009, rapportnr. 08-376101

Cultuur en landschapsanalyse

Het landschap van Elim valt onder het type Hoogveen.

Het landschap kenmerkt zich als smalle verkaveling als gevolg van de aanleg van wijken en kanalen. Het is een half open landschap welke deels bebost is met smalle bospercelen. De landschapspatronen lopen van oost naar west en bestaan uit smalle kavels ontstaan door de aanleg van wijken. Karakteristiek zijn de hoofdkanalen en zijkanalen in het gebied. Vaak zijn de hoofdkanalen beplant met zomereik en de zijkanalen beplant met berk.

Op basis van het IKAW (Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden, provincie Drenthe 2009) heeft het gebied ten noorden van Elim een lage archeologische verwachtingswaarde.

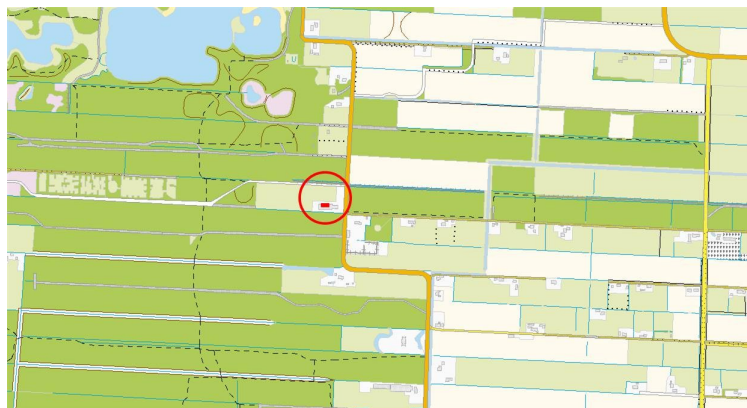
Veldverkenning anno 1850.

Het rood omcirkelde gebied is het projectgebied.

Landschappelijke inpassing

De situering van de rijhal ligt in het verlengde van de landschaps- patronen. Dit wil zeggen dat de nokrichting van de rijhal parallel loopt met de landschapslijnen. Dit is een gewenste situatie. Naast het gebruik van donkergroen damwandprofiel voor de nieuw te bouwen hal en eterniet platen voor op het dak met lichtdoorlatende golfplaten voor voldoende lichtinval in de rijhal (ca. 10 % van het dakoppervlak), geschiedt de landschappelijke inpassing door de aanplant van een bomenrij welke ook parallel ligt met voorgenoemde landschaps- structuren. Met de aanleg van een meidoornhaag en een bomenrij langs de doorgaande weg, alsmede de aanleg van bomen bij de parkeerplaats en bij de locatie voor de jury bij de springweide, zal een gewenste landschappelijk inpassing worden bereikt.

Fragment uit de topografische kaart.

Het rood omcirkelde gebied is de projectlocatie.

Grote delen van de beplante bospercelen zijn nog intact.

NIEUWE SITUATIE

Landschapsinpassingsplan

Het advies is om de nieuwe rijhal in te passen met een rij Hollandse zomerlinden (*Tilia platyphyllos*). In aanvulling op deze rij te planten zomerlinde kan er op de hoeken van de rijhal een accent worden aangebracht van een groep van drie lindebomen. Hiermee wordt de rijhal landschappelijk verankerd.

In Nederland groeien de grootbladige zomerlinde (*tilia platyphyllos*), de kleinbladige winterlinde (*tilia cordata*) en een kruising tussen deze twee, de Hollandse linde (*tilia europeae*). *Tilia platyphyllos* of zomerlinde, kan een hoogte van zo'n 35-40 meter bereiken met een brede eironde kroon. De zomerlinde heeft hartvormige bladeren van ca 6-12 cm groot. De zomerlinde krijgt in juni/juli gele tuilvormige bloemen. De zomerlinde is een landschappelijke boom en kan op alle grondsoorten in principe worden geplant.

Door het gebruik van deels transparant groen met de toepassing van een meidoornhaag wordt de rij Hollandse zomerlinde langs de nieuwe rijhal deels onderbroken. In de meidoornhaag dienen openingen gerealiseerd te worden voor het in en uitgaan van de paarden, van en naar de springweide (ontsluiting rijhal naar weide).

Projectgebied met de invulling van boomgroepen en bomenrijen (zie schets)

De meidoornhaag kan in onderhoud strak gesnoeid worden maar ook kan de keuze gemaakt worden om deze losser te laten uitgroeien zodat de haag in het voorjaar in bloei komt en de daarna te vormen bessen een traktatie vormen voor meerder soorten vogels.

Om de nieuw te realiseren parkeerplaats landschappelijk in te passen wordt geadviseerd de *Tilia tomentosa* te planten. Een drietal linden draagt bij aan de landschappelijke inpassing van de toekomstige parkeerplaats.

Door op de hoeken van de bestaande rijbak nogmaals een aantal linden te planten in combinatie met een meidoornhaag parallel met de doorgaande weg, wordt bereikt dat zowel de bestaande rijbak als de parkeerplaats vanaf de weg gezien voldoende landschappelijke wordt ingepast. Bijkomend positief effect is dat de bestaande lichtmasten aan het gezicht kunnen worden onttrokken. Het plaatsen van meerder bomen op de locatie draagt bij aan meerdere schaduw mogelijkheden. Tijdens zeer warme periode geen overbodige luxe voor mens en paard.

Het 'juryhok' op de kopse – kant van de springweide, bestaande uit een caravan, wordt op termijn vervangen door een donker gekleurde houten keet. Door de donkere kleur en geflankeerd door linde zal het 'juryhok' op acceptabele wijze ingepast worden op het terrein. Bijkomend voordeel is dat de linde de jury tijdens de warme wedstrijddagen van enige schaduw zal voorzien.

Onderbouwing keuze beplanting

De Hollandse zomerlinde was de eerste boomsoort in Drenthe die voorkwam na de laatste ijstijd. Dit historisch gegeven ligt ten grondslag aan de voorkeur om de Hollandse zomerlinde in dit landschapsinpassingsplan toe te passen. Daarnaast heeft de Linde een gunstige invloed tegen verzuring van de bodem (bodemverbeteraar). De bladeren verteren snel en zijn daardoor minder hinderlijk (bron: Terug naar de Linde, ISBN 9789050112666). Voor bij de parkeerplaats wordt de Tilia Tomentosa aangeraden. Deze linde is luisresistent waardoor de afscheiding van honingdauw door luizen tot een minimum wordt beperkt zo niet voorkomen. Hoewel de Zomereik domineert in Drenthe

zijn met name het jonge groene blad en de eveneens jonge groene eikels licht toxisch voor paarden. Veel paardenhouders zien daarom dan ook liever af van het gebruik van eik.

Echter, is er voldoende ruimte om de bomen goed uit te rasteren indien nodig, is er geen bezwaar om over te gaan tot aanplant van de historisch streekeigen eik. Opgemerkt dient te worden dat het per paard verschilt of het paard van de eikels en/ of blad zal eten.

De keuze voor meidoorn (*Crataegus*) is gemaakt aangezien de meidoornhaag een van de meest toegepaste hagen is in Drenthe. De bessen van de meidoorn worden zeer gewaardeerd door verschillende soorten vogels. Meidoorn is cultuurhistorisch gezien de voorloper van het prikkeldraad. Prikkeldraad dat als wijze van afrastering heden ten dage niet meer wordt toegestaan binnen de paardenhouderij. De ernstige verwondingen die prikkeldraad kan veroorzaken bij een eventuele poging tot uitbraak ligt hieraan ten grondslag.

Maatvoering sortiment

Tilia platyphillos* – zomerlinde *Tilia tomentosa*

Bij voorkeur linden in de maat 14-18 toepassen (stamomtrek in centimeters op stamhoogte).

Hoeveelheid: 18 stuks.

* *Tilia tomentosa* is in hoge mate luisresistent. Dit type lindeboom zou bij voorkeur geplant kunnen worden bij de in te richten parkeergelegenheid.

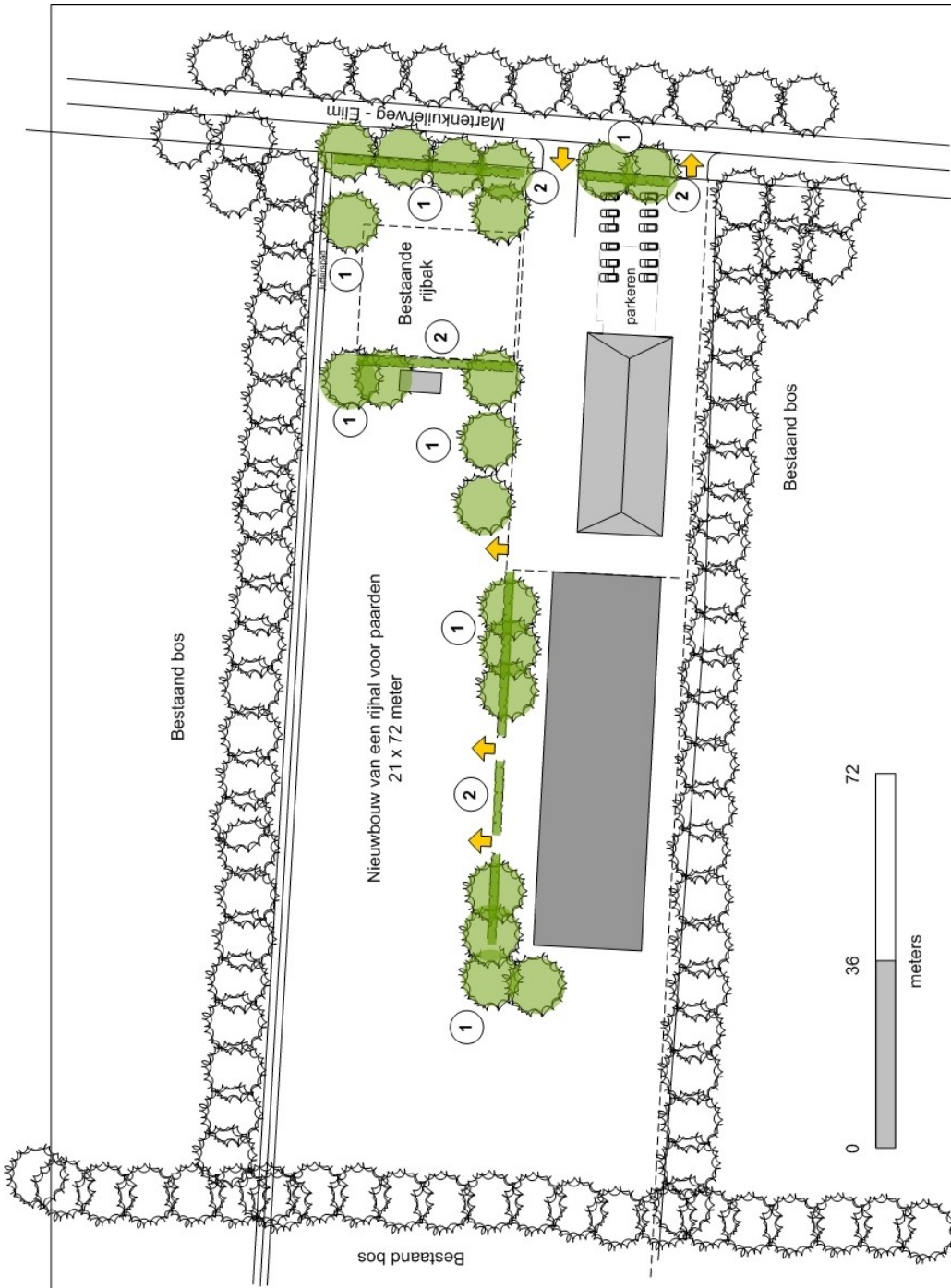
***Crataegus monogyna* – meidoorn**

Bosplantsoen in de maat 80-100.

Hoeveelheid: 260 stuks.

Schets Landschapsinpassingsplan LR/PC “De Weideruiters”

- ① Aanplant Linde
- ② Aanleg meidoornhaag
- ➔ ontsluiting

REVISIE

Ontwerpstudio voor Natuur & Landschap
 Project: Landschappelijke inpassing nieuwbouw rijhal voor de "weideruiters" te Eilim.
 Adviseurs: SBNI/Landschapsbeheer Drenthe
 Projectnummer: OP-A-064
 Telefoon: 0592 333767
 Mei 2011

Situatie: Kadastraal Gemeente Hoogeveen
 Sectie: L/nr 4353

Bronnen

Provincie Drenthe, www.drenthe.nl

Ministerie van LNV, www.minlnv.nl

www.pilot.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.0118.BP2009801

Kennis Infrastructuur Cultuurhistorie, www.kich.nl

Vries, E de(2009). Natuurtoets bestemmingsplan actualisatie Elim. *Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuur wet- en regelgeving. Rapport 08-376101*. EcoGroen Advies, Zwolle

AANTEKENINGEN